

El Consell del Comú de Canet i la Guerra de Successió

Aproximació a l'actuació del govern local a través de les actes municipals

Iolanda Serrano Seoane

Arxiu Municipal de Canet de Mar

Oral testimonies of the War of the Spanish Succession in Canet de Mar 1709-1714

L'autora fa una aproximació a l'acció de govern que exercí el Consell de la Universitat de Canet en relació als fets de la Guerra de Successió, especialment, a través de l'estudi de les actes municipals. Es donen a conèixer alguns aspectes sobre els efectes de la guerra a Canet i la participació del govern local en el conflicte pel que fa al suport econòmic i logístic, voluntari o no, a les tropes: allotjament i manutenció de tropes quarterades (ambdós bàndols), subministraments de bagatges per als exèrcits, avituallament a la fortalesa d'Hostalric, contribucions de guerra, entre d'altres.

Paraules clau: segle XVIII, Guerra de Successió, Consell de Canet, contribucions de guerra, avituallaments militars, actes municipals, Hostalric

L'autora fa una aproximació a l'acció de govern que exercí el Consell de la Universitat de Canet en relació als fets de la Guerra de Successió, especialment, a través de l'estudi de les actes municipals. Es donen a conèixer alguns aspectes sobre els efectes de la guerra a Canet i la participació del govern local en el conflicte pel que fa al suport econòmic i logístic, voluntari o no, a les tropes: allotjament i manutenció de tropes quarterades (ambdós bàndols), subministraments de bagatges per als exèrcits, avituallament a la fortalesa d'Hostalric, contribucions de guerra, entre d'altres.

Paraules clau: segle XVIII, Guerra de Successió, Consell de Canet, contribucions de guerra, avituallaments militars, actes municipals

El Consell del Comú o de la Universitat de la vila de Canet era el màxim òrgan del govern local a la vila, el predecessor de l'ajuntament. L'Arxiu Municipal de Canet conserva les actes de deliberacions i acords del Consell de gairebé tot el període de la Guerra de Successió. Es tracta d'una font municipal de primera mà de gran riquesa informativa per a conèixer l'activitat del Consell.

Pel que fa a la documentació estrictament municipal i deixant de banda altres fonts com les notaries, a part de les actes, no ens ha arribat (fins ara) cap font coetània de caire econòmic, a excepció d'algun document purament anecdòtic. No conservem, per

exemple, cap llibre de comptes o llibres de clavari generat pel Consell, que ens informés sobre la gestió dels seus recursos econòmics. Això no obstant, al fons del Llegat Serra-Viñas de la Biblioteca P. Gual i Pujadas de Canet es conserven unes anotacions del metge, polític i historiador Dr. Marià Serra i Font (1863-1926) sobre les despeses que va originar la guerra a Canet entre 1708 i 1722: allotjament de soldats i cavalls, donatius que reclama la corona, bagatges enviats per a tropes quarterades en altres poblacions com Sant Pol, Hostalric i Sant Celoni, avituallament a regiments de trànsit, fortificació del castell d'Hostalric, despeses de la ciutadella, etc. Es tracta de la transcripció d'un memorial o relació

dels deutes que havia contret la Universitat de la Vila amb diferents particulars feta pel Consell, i, per tant, una font secundària molt útil, que mereixeria un anàlisi exhaustiu.

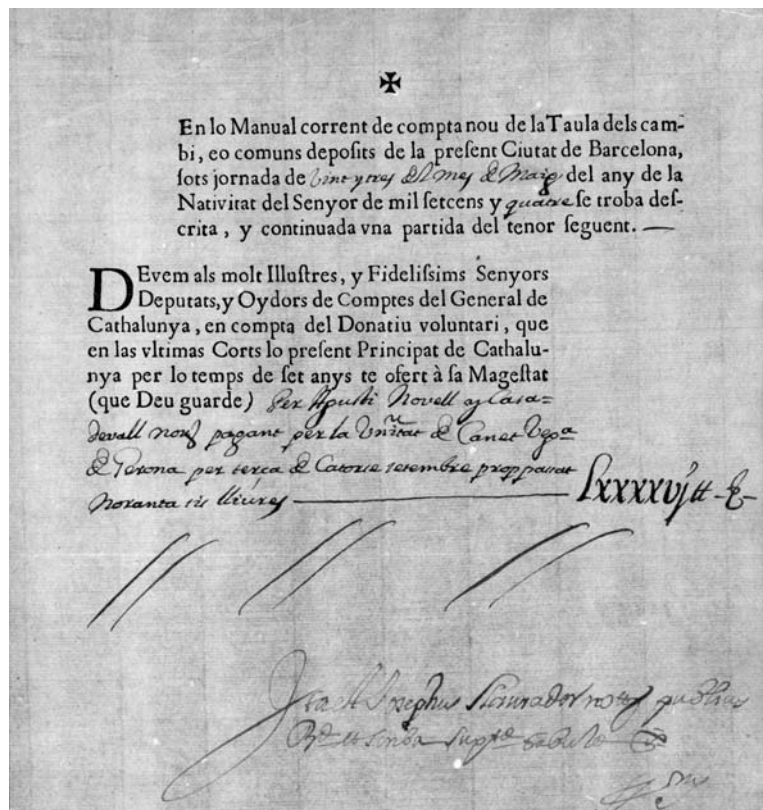
L'objectiu, però, d'aquest article és aproximar-nos al paper del Consell en relació al desenvolupament de la Guerra i els seus efectes sobre Canet, a través de les notícies que recullen les actes, complimentades, quan s'escau, per algunes de les anotacions que feu Marià Serra del memorial de deutes.

El període borbònic: contribucions de guerra i càrregues fiscals (1702 - 1705)

L'octubre de 1701, Felip V arribà a Barcelona per jurar les Constitucions i celebrar les sessions de les Corts catalanes. Les Corts es van clausurar a principis de gener de 1702 i el rei va romandre a Barcelona fins el 8 d'abril de 1702.

De l'estada del monarca a Barcelona hi trobem una referència a l'acta del Consell de 26 de gener de 1702 on consta que es té «*noticia certa de què la vila de Mataró està ductant amb totes veras lo passar se ciutat, majorment en lo temps present que Sa Majestat (que Déu Guarde) se troba en la ciutat de Barcelona*». Durant el procés, Barcelona, juntament a altres viles, s'oposà al fet que Mataró obtingués aquest privilegi, ja que la considerava un rival comercial. Es constata també l'oposició de Canet: «*així mateix moltes viles comun vehines fan semblant oposició respecte dels inconvenients que se seguirian, que per só la present Universitat designe al síndich y advocat de la present vila a fi de que fasse puntualment memorial oposant-se a dita pretensió[...]*». Finalment, Felip V li concedí el títol de ciutat el 20 de març de 1702, a canvi d'una gran quantitat de diners.

Les Corts es van clausurar amb l'aprovació prèvia d'un donatiu al rei d'un milió i mig de lliures. En les actes municipals trobem algunes referències a aquestes contribucions de guerra que exigia el rei per mantenir el seu exèrcit i a les que tothom hi era obligat. Per exemple, el 10 de setembre de 1702, el Consell informà que el Jurat Casas havia anat a Barcelona «*per la pretensió que tenen los Sr. Jurats de Sant Pol i sant Ciprià en fer pagar los habitants de Canet que tenen terres a son terme per lo donatiu de Sa Majestat*». Una setmana després, el 17 de setembre, es reuní de nou el Consell, per tractar, de nou, el mateix tema. El motiu era que els jurats de Sant Pol i Sant Cebrià, amb la llicència del jutge del Vescomtat de Cabrera, havien convocat a tots els canetencs que eren propietaris de terres en aquelles poblacions a Sant Pol de Mar «*a fi de tatxarlos lo que tenen de dites terres per lo donatiu han ofert a*

Rebut sobre el pagament del donatiu reial. Any 1704. Arxiu Municipal

sa Majestat (que Déu guarde) o be per lo que la Ilustra Junta de la Diputació los han taxat». El consell acordà que s'havia de fer apel·lació.

La disputa entre Sant Pol i Canet sobre aquest tema encara continuaria l'any següent. El 20 de maig de 1703 s'informà que el que pretenia cobrar Sant Pol als terratinents canetencs era «*un vinté dels fruyts*». Més tard, el setembre de 1703 el Jurat en cap de Canet comparegué davant del jutge d'Hostalric a instància dels jurats de Sant Pol i se li ordenà que «*lo Comú o terratinents de la vila de Canet que tenen terra en lo terme de Sant Pol pagassin a dit lloch de San Pol trenta dos lliures per rahó del donatiu fet a sa Magestat*»¹. El Consell de Canet respongué que no estava obligat però que «*dita qüestió hera comuna en lo present principat de Cataluña*» i que farien el que determinessin els altres Comuns del Principat.

A més a més, d'aquests «donatius» al rei, les viles havien de fer front als allotjaments de tropes, i la conseqüent càrrega d'imposicions. Un exèrcit que, a més a més, prenia el farratge i la palla per als animals dels pobles per on passaven. El 16 de juliol de 1702, el Consell de Canet va donar als jurats la facultat d'allotjar soldats, sense dependre del Consell, i fer provisions de palla «*per si a cas se ha de menestar*».

L'allotjament de tropes podia generar disputes entre els veïns perquè implicava una gran despesa pel qui donava hostatge i perquè, sovint, les tropes generaven problemes de convivència. Així que el 8 de juliol de 1703, el Consell va prendre una mesura previsor, «*per cas en lo present any y durant lo present jornades venien soldats tant a cavall com a*

peu». I així, acordà que si s'havien d'allotjar tropes, els jurats tocarien la campana y convocarien el consell «per fer bolletes», és a dir, un sorteig entre les persones convocades «a fi de aposentar» els soldats. I a més a més, si el Consell no es podia convocar per falta de quòrum, que fossin els mateixos jurats que «pugan fer les boletes y allotjar dits soldats».

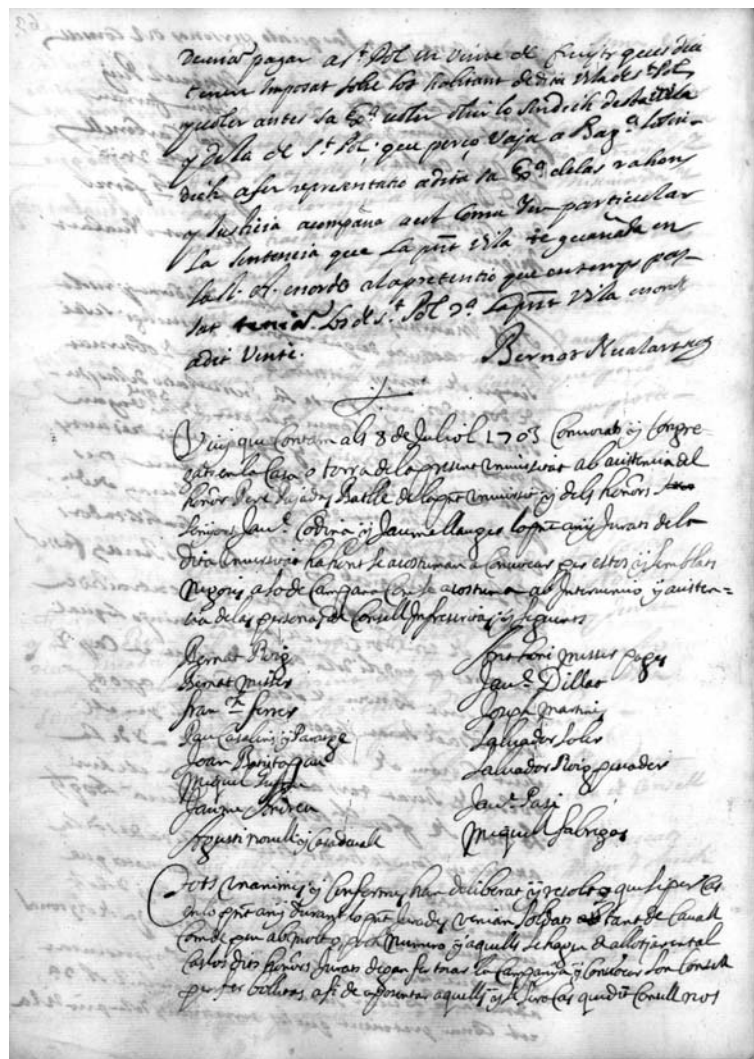
Els «donatius al rei» i les despeses de manutenció de tropes representaven un greu problema econòmic al consell. Per intentar paliar l'ofegament econòmic, els jurats van haver de fixar taxes i impostos. Així, el 21 de setembre de 1703, s'acordà l'establiment del dret d'entrada de «vi foraster», és a dir, l'entrada de vi forani a la vila es gravava amb 2 lliures i s'establí una multa: «y lo que farà el contrari caiga ne pena de vint y sinch lliuras y la mercaderia perduda». D'aquestes 25 lliures es destinava una part «als cofres de sa Excelencia lo Sr. Marques», una a l'obra de l'església i l'altra part per al «recaudador».

Al servei de la corona austriacista (1706-1711)

El 12 de setembre de 1703 l'arxiduc Carles va ser proclamat rei a Viena. El 1705 es produí l'aixecament austracista a Catalunya. Entre el 21 i 26 d'agost a la costa del Maresme desembarquen tropes de l'arxiduc per participar en el setge de Barcelona. El 7 de novembre de 1705, Carles III va fer la seva entrada oficial com a rei a Barcelona, on convocà també Corts Generals (1705-1706).

Canet, com la majoria de les poblacions, s'uní a la causa austriacista i es va veure empès a contribuir a la guerra amb homes, diners i provisions. Així, el 31 de gener de 1706 els membres del Consell «tots unanims y conformats» van acordar que en «atenció que los vassalls dels barons del present principat sollicitan unir.se y estar agregats immediatament a la Corona Real», que el síndic de Canet, n'Agustí Novell i Casadevall anés a Barcelona i actués aconsellat per persones que tinguessin «sensura y intel·ligencia».

El 1706, després del triomf austracista a Barcelona, els francesos van plantejar el contraatac: s'intentà reconquerir Barcelona sense èxit i les tropes entraren a Catalunya des del Rosselló. Els austriacistes les feren front a l'Empordà i a les comarques veïnes. En relació a aquests fets, el Consell de Canet acordà el 28 març de 1706, que de les cinquanta persones «enviades a somatent en la ciutat de Girona ab ordre de Sa Majestat [...] baix la sobre intendencia de Don Magí Vilallonga [Magí de Vilallonga i Çaportella]»

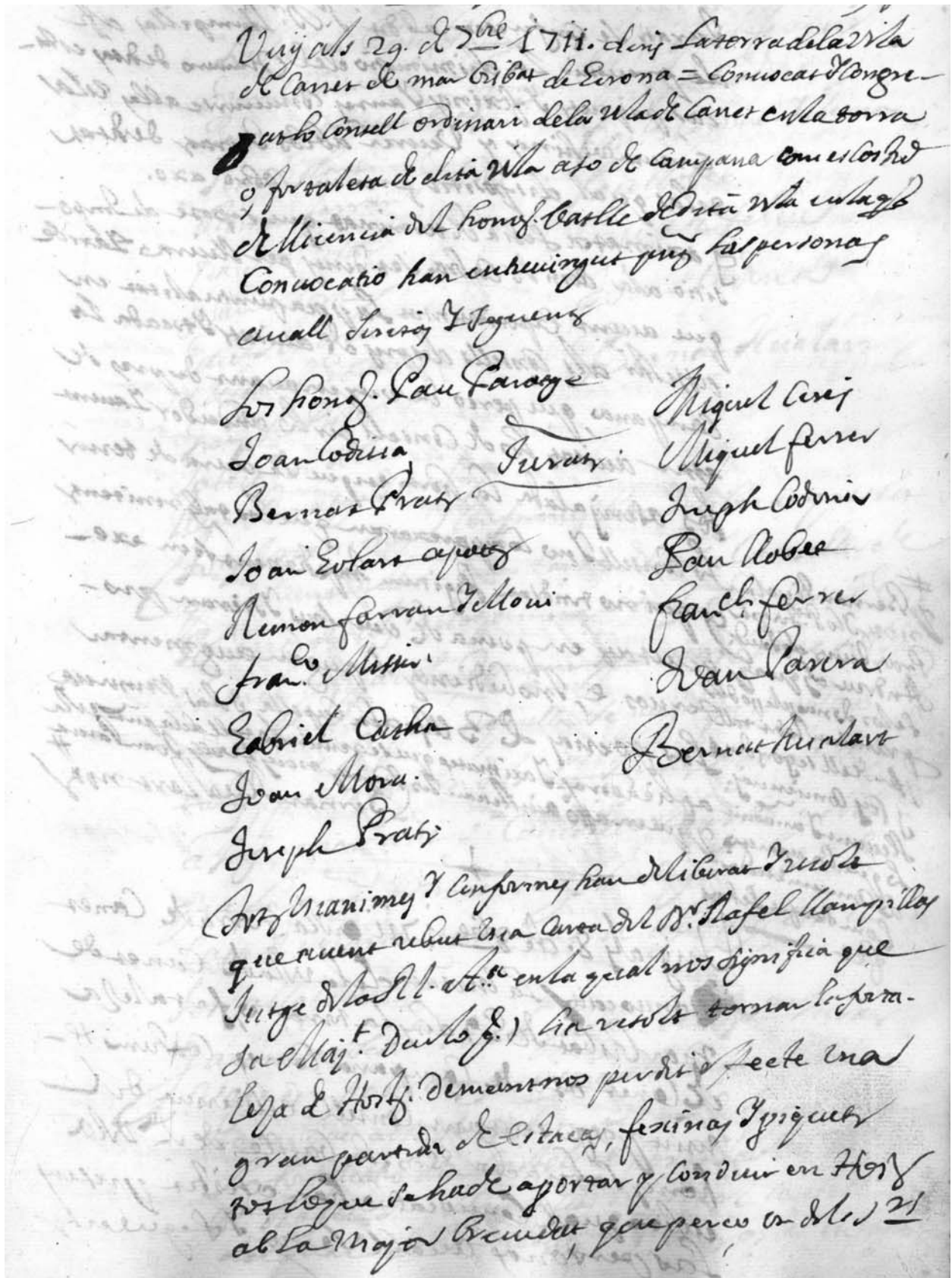

L'allotjament de tropes es feia per sorteig. Arxiu Municipal. Actes de deliberacions del Consell, Vol 3, f. 83v .

que es mantingués la tercera part que quedava «allí lo temps que sa magestat sia servit». Així mateix, s'acordà que es sol·licités a Barcelona «fer aportar alguns canons y municions en esta vila per que en cas de alguna incursió de galeras enemigas poguessin defensar.nos»

De nou, la corona exigí a les universitats un esforç en la despesa militar: vitalles, bagatges i homes. En l'acta del 12 de gener de 1707 s'acordà que el Jurat en Cap i el Síndic compareixessin a Hostalric per rebre les instruccions en relació a la proposta de la Diputació del General que enlloc dels somatents, les universitats tinguessin «persones» y «pagar a aquellas tot lo temps que durará la guerra y haver de fer los officials fins a capità». I el Consell ho determinà així per «major conveniencia del servey del Rey i benefici de la patria».

Les actes recullen nombroses informacions sobre bagatges i avituallaments que el Consell de Canet havia de fer a les tropes d'altres poblacions i places d'acord amb les ordres reials. Així, el 19 de maig de 1709, s'acordà compliment a l'ordre de Ramon Frederic de Vilana Perles i Camarats, secretari de Carles d'Àustria, perquè la Universitat de Canet doni farratge als «cavalls de sa majestat» que estan

Avituallaments per a la fortalesa austracista d'Hostalric. Arxiu Municipal. Actes de deliberacions del Consell, Vol 3, f. 83v ..98r

quarterats a Sant Pol de Mar. Així mateix, el 26 de 1709, s'acordà donar a Francesc Manyà i Josep Martorell « trenta reals cada dia a ells i altres matxos per anar a hont los serà ordenat per part de sa Majestat [...] , compresos amb dit trenta rals lo salari de sis rals que dona cadaldia el Rey».

Atenent al desenvolupament de les campanyes militars, Canet col·laborava en l'avituallament de les tropes i defensa de les places austracistes. El 1710 es produïa el replegament dels aliats a Catalunya. Les tropes borbòniques entraven per Perpinyà i el desembre de 1710 iniciaren el setge de

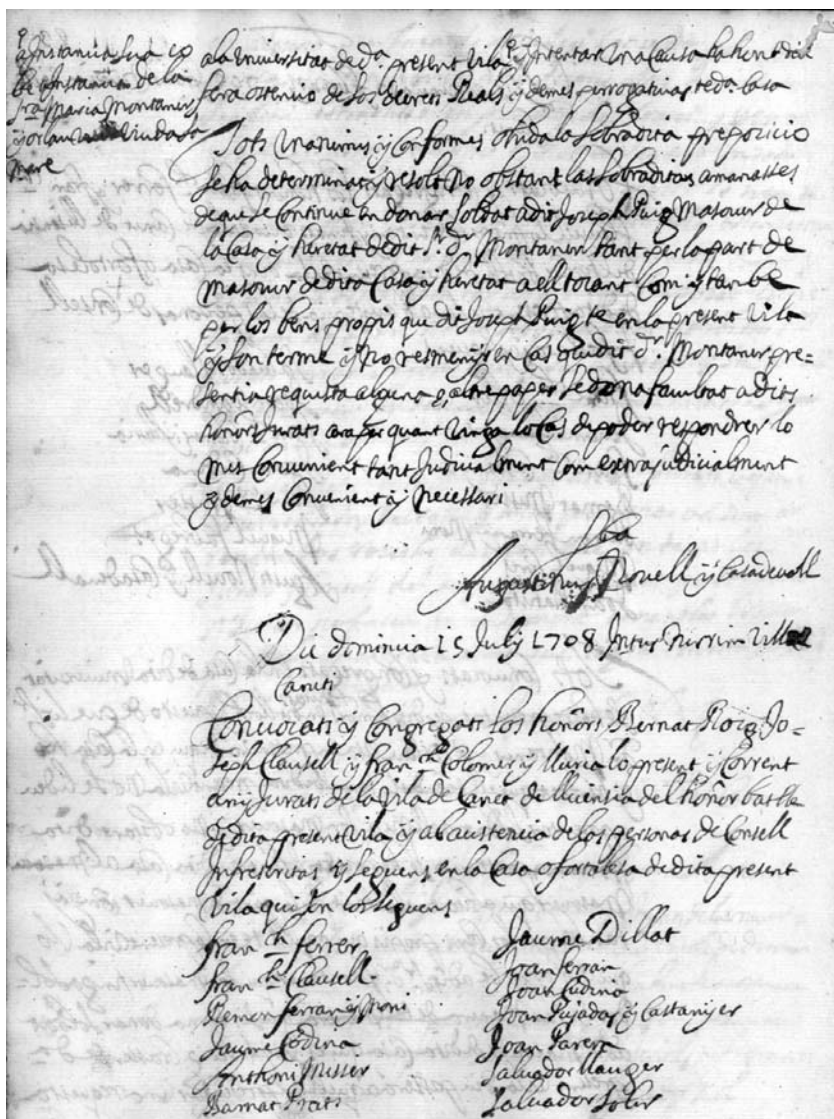
Girona, que durà fins l'1 de febrer de 1711, quan la ciutat va capitular. Durant el setge hi va haver una gran mobilització de tropes arreu de Catalunya per intentar aturar-lo. El 7 de desembre de 1711, el Consell de Canet, obeint ordres, acordà que s'enviessin sis càrregues de vi a Girona i que es paguessin 30 lliures i 15 sous. I també que «es paguessin 3 lliures i 15 sous per compte de quinze tarrallons».

La fortalesa d'Hostalric va ser una de les principals places austriacistes de les comarques Gironines.³ Davant l'avanç borbònic, calia reforçar-la. Canet hi destinà diverses contribucions. En l'acta del 29 de setembre de 1711 s'informà que el marquès Rafel Llampillas, jutge de la Real Audiència, havia demanat al consell «una gran partida de estacas, fexinas y piques, tot lo que se ha de aportar y conduir en Hostalric ab la major brevetat». I més tard, el 22 de novembre de 1711, el Consell informà que es van donar aquells materials per a la fortalesa d'Hostalric i que, a més a més, es va pagar els «salaries dels matxos del comboy des de Arenys a Sant Celoni y Hostalric per provisions de dita Fortaleza». Tal com es trascriu a l'acta, d'aquest pagament el

Consell considera que «Vaje per ben gastada, puix es estat amb orde Reals». No solament s'aportava provisions i avituallaments sinó que el 1712 el Consell destinà 13 homes «per lo Real Servey» amb un salari de 12 sous⁴.

A més a més de les contribucions a les campanyes militars, són diverses les notícies sobre avituallaments de tropes quarterades a Canet. Segons el Memorial de despeses transcrit per Maria Serra, sovint els oficials de rang residien en cases de Jurats⁵. Es dona notícia dels regiments que passaren per Canet, especialment el Regiment de Subies.

A més a més de ser un problema per a les arques municipals (el Consell pagava als particulars que allotjaven soldats), com havia succeït en el passat, l'allotjament de tropes generà desavinences. Per exemple, Josep de Montaner, senyor de la casa forta de Canet, va demanar al Consell que «la casa i altres propietats, d'on és masover Josep Puig, no s'allotgin soldats», tot amenaçant amb emprendre accions judicials. Malgrat aquesta petició, el 12 de febrer de 1708, el Consell acordà que «no obstant las

El Consell no feu cas de les amenaces del borbònic Josep de Montaner i Orlau. Arxiu Municipal, Actes de la Consell, Vol 3 f. 83v.

sobreditas amanasses de que se continue en donar soldat a dit Josep Puig, masover de la casa i heretat de dit Senyor D. Montaner».

D'altra banda les tropes es quedaven amb tota la palla i el farratge de la vila. Aliments com el pa escassejaven i això esdevenia una preocupació més per al Consell. Segons es recull a l'acta de 21 de maig de 1709, el Consell determinà, «vista de la carastia del Blat y necessitar aquest poble y sos naturals de la assistencia de ell», que els propietaris de blat de la vila no el portessin fora sinó que el possessin a la venda perquè fos comprat pel Consell o particulars. De fet, la carestia del blat fou un problema freqüent durant el segle XVIII.

Per satisfer les despeses de totes aquestes càrregues militars, el Consell va establir impostos i multes pecuniàries. I malgrat la guerra, aquests recursos també servien per sufragar altres conceptes, com les obres de l'església, especialment la construcció de la Capella del Santíssim (la Capella Fonda). Per exemple, el 2 de setembre de 1708, es va prohibir la venda de «peix foraster» sota pena de 3 lliures «aplicadoras les dues parts a la obra de la capella

nova que s fabrica en la Iglesia de dita present vila y la altra part als cofres Reals». Més tard, el 28 setembre de 1710 s'establí un impost sobre el «vi foraster». Així s'acordà que per entrar el vi «per fer ayguardent» s'havia de demanar llicència als dits jurats i s'havia de pagar 3 sous «per carrega de dret aplicats a la obra de la capella». La multa per no fer-ho consistia en una pena de 3 lliures «aplicades un terç als cofres de la magestat y lo restant a la obra de la capella».

Davant l'ofensiva borbònica i els combats al Maresme (1713-1714)

La mort de l'emperador Josep I, germà de Carles, suposà la proclamació d'aquest com a emperador, amb el nom de Carles VI. Com a conseqüència, el 1713 es va signar el Tractat d'Utrecht i les tropes aliades abandonaren Catalunya.

El 30 de juny de 1713 es convocà el Braç Reial de la Junta General de Braços en què es va decidir continuar la guerra. Segons l'historiador Mateu Bruguera⁶, entre els síndics del Vescomtat de Cabrera hi va ser present el de Canet, Bernat Roig.

El 25 de juliol de 1713 començà el setge de Barcelona pel duc de Populí. A partir de l'agost de 1713 i al llarg del 1714 el litoral fou escenari d'operacions militars dels dos bàndols. Tanmateix, les actes del ple no donen cap notícia sobre els combats del Maresme ni de les expedicions austriacistes del general Ermengol Amill, del coronel Bac de Roda, del diputat militar Antoni de Berenguer ni del militar Rafel Nebot, entre d'altres. La documentació tampoc recull els enviaments de provisions de Canet a la ciutat assetjada de Barcelona.

Com a nota anecdòtica hi trobem la implicació directa d'un jurat en la defensa del setge de Barcelona. Així el 8 de setembre de 1713 Joan Pau Vehia i Medir fa us del privilegi de què, en cas de necessitat, un sol jurat podia convocar el consell. I així ho va fer perquè el jurat Joan Batista Ferrer i Major estava detingut «en lo camp per lo Sr. Duch de Populi» i el jurat Francesc Ferrer malalt. No van concórrer tots els consellers, i sembla que es va escollir un govern d'urgència. El Consell, a causa de la malaltia del Jurat Ferrer i per «*haber de continuament de cumplir a diferents ordes per las ocurrencias del temps*», escull set persones que «*junt ab los senyors jurats o be la major de ditas personas pogan determinar y resolder totes aquellas cosas que discorrian ser de major conveniencia y utilitat de sa universitat*». Són Francesc Oller, Ramon Ferran i Muní, Jaume Codina, Bernart Roig, Salvador Roig i Oliver, Salvador Soler i Salvador Roig. És a dir, els esdeveniments de la guerra afecten al funcionament de l'administració local. A tenor del memorial de despeses transcrit per Marià Serra, es prenen decisions sense convocar el consell, per tant, sense fer actes. Les anotacions de Serra demostren la implicació del Consell amb la causa austracista, sobretot, pel que fa als subministraments de bagatges a tropes de combatents

voluntaris⁷ i també d'avituellaments per a la defensa de Barcelona.⁸

El 7 de febrer de 1714 el general de les tropes borbòniques General Gabriel Cano, des de Mataró tornà a atacar Arenys de Mar i Sant Pol de Mar. A mitjans de febrer de 1714 tots els pobles de la costa estaven ocupats per tropes borbòniques. D'aquesta manera, a Canet, el 16 de febrer de 1714, el Consell i els jurats no es van poder reunir a la Torre de Mar com era el costum, sinó a «*la sala de Joan Pau Veya y Medir, jurat en ordre segon de la vila, per estar la torre [...] ocupada de una guarnició que hi a del Rey nostre Senyor Philip V que Déu Guardi*». En tal cas, és significatiu que en les actes municipals mai s'havia esmentat el nom del rei vigent i que es faci llavors. D'altra banda, l'ocupació borbònica del poble podria explicar el fet que recull la tradició oral que els voluntaris canetencs austriacistes, que participaven en la defensa del setge de Barcelona, es reunien a la casa Forta de Canet, actual castell de Santa Florentina, i no a la torre de Mar⁹.

El mateix dia, els Consellers acordaven fer un censal de dos mil lliures, a causa de «*los molts haogos en que se troba esta universitat després dels molts treballs y gastos sian tingut*», a més a més d'haver esgotat «*los emoluments y arrendaments de vuytens i altres*» i tenir molts deutes. És a dir, el Comú estava endeutat i necessitava un préstec.

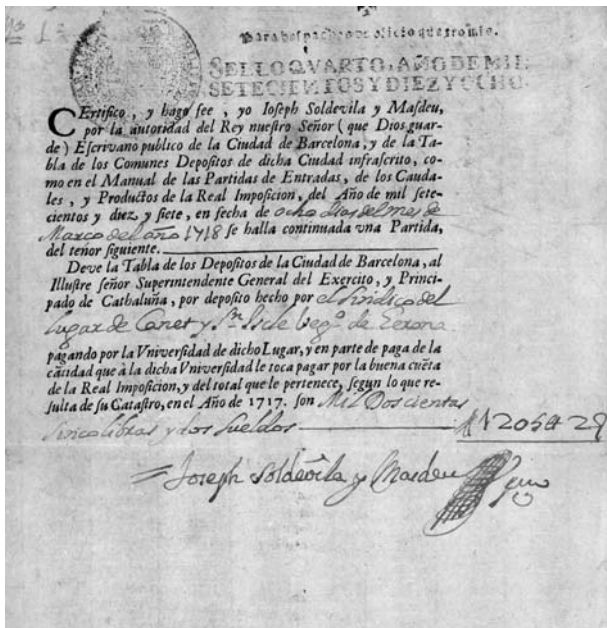
Les actes municipals, però, no recullen cap altra notícia sobre fets bèl·lics al territori i l'estudi d'aquest aspecte s'ha de fer a través d'altres fonts coetànies.¹⁰ Les tropes borbòniques van exercir sobre els territoris que ocupaven una cruenta repressió, encara que les tropes de voluntaris catalans també van cometre tot tipus d'abusos.¹¹ Els austriacistes no es van resistir a perdre aquesta zona estratègica i l'ocupació de la vila per voluntaris combatents austriacistes i tropes borbòniques s'aniren alternant, fins la victòria borbònica.

Després de la derrota: nous canvis institucionals i pressió fiscal (1717-1722)

Amb el Decret de Nova Planta, els canvis legislatius borbònics afectaren també als municipis: se suprimí la insaculació dels càrrecs i es creà el sistema de regidors sense control del Consell.

No tenim cap acta municipal de 1715, però les activitats del Consell continuaven, per exemple es destinaven recursos econòmics a la construcció de la Ciutadella, tal com recull la relació de deutes transcrita per Marià Serra.

El govern local ja no es reuniria a la torre del Mar. Així, el 20 de juny de 1716 el Consell es reuní a l'estudi de «*Francesc Apotecari, per estar demolida la Torre o lloch ahont se acostumava reunir lo consell*». Durant la guerra, la torre de Mar va ser ocupada per tropes d'ambdós bàndols i, probablement, l'efecte d'algun episodi de combat la deixà força malmesa.¹² El següent Consell es reuniria al Cellar de les Parts, al carrer Bonaire i,

Certificat del pagament del Cadastre del 1718. Any 1718. Arxiu Municipal

posteriorment, en diferents cases dels membres del Consell.

Entre 1717 i 1722 hi ha un buit documental. La primera acta on s'esmenta la fórmula de regidors de la vila de Canet de Mar, corregiment de Girona és del 13 de novembre de 1722, on són convocats en la casa de Jaume Llauger, «*ha hont per estos y altres negocis tocant a dita universitat se acostuman a convocar per no tenir casa propia de present dita Universitat que sigui habitable*».

Una de les noves funcions dels municipis fou el repartiment i cobrament d'un nou tribut, el cadastre, que intentava regularitzar la fiscalitat que havia de finançar les despeses originades per la guerra i el manteniment de les noves estructures político-militars. Cada població tenia assignada una quantitat a pagar. A Canet, l'11 abril de 1717 es van escollir 8 persones, com a «repartidors» del cadastre: Francesc Clausell, Francesc Oller, Jaume Passi, Pau Paratge, Gabriel Catà, Francesc Bonet, Josep Prats i Francesc Ferrer «*ab poder de carregar del modo que mana y assenyala lo cadastro*». La majoria ja havien estat consellers o jurats de la vila durant tot el conflicte, és a dir, la mateixa oligarquia política del període de la Guerra.

Balanç d'una guerra

Canet va prendre partit per l'arxiduc Carles, seguint l'exemple d'altres viles del Vescomtat de Cabrera. El Consell de Canet participa en l'ajuda econòmica i logística a les tropes austriacistes: abric i manutenció de tropes quarterades, subministraments de bagatges per als exèrcits, provisions per a la fortalesa d'Hostalric, etc. D'altra banda, però, l'avituallament i allotjament de tropes, tant borbòniques com austriacistes, va ser un greu llast econòmic. Com tots els ajuntaments catalans, el de Canet va quedar ofegat arran de la Guerra de

Successió. La vila s'endeutà i la situació es va agreujar amb la pressió fiscal de Felip V.

El volum d'endeutament que va generar la Guerra donaria peu a altres estudis amb nombrosos interrogants: qui va deixar els diners? Com s'hi va fer front en anys successius? Es van aplicar talles o empenyorament de béns comunals? etc. I també interrogants pel que fa a les implicacions polítiques del canvi de règim, amb una nova oligarquia dominant, descendent de l'anterior, que seria protagonista en el desenvolupament econòmic de mitjans segle XVIII.

¹ Acta del 8 de setembre de 1703. AMCNM. Actes de deliberacions del Consell Municipal. Vol. 3.

² Es refereix a terrelló: brasser o treballador de la terra, que es dedicava a cavar o a transportar terra.

³ Durant l'agost del 1713 l'expedició del Diputat Militar, Antoni de Berenguer i Novell, va passar per la fortalesa d'Hostalric per tal de reforçar la plaça militar. L'objectiu de mantenir la plaça d'Hostalric va acabar fracassant, i el 17 d'agost de 1713 el general austriacista Wallis lliurava la fortalesa a l'exèrcit borbònic.

⁴ Acta del 22 d'octubre de 1712. AMCNM. Actes de deliberacions del Consell Municipal. Vol. 3.

⁵ Per exemple, el 1710 el Consell paga 60 lliures a Salvador Vendrell i Desplà «*per lo gasto que fa lo Sr. Capità a casa sua*» i més tard, el 17 de novembre s'allotjà el coronel Subies.

⁶ Mateu Bruguera, *Història del Memorable sitio y bloqueo de Barcelona: heroica defensa de los fueros y privilegios de Catalunya en 1713-1714 (1871 i 1872)*.

⁷ Per exemple, està anotat que «*Se paguen 22 lliures, 6 sous a Antoni Pla per tota la carn ha donada per los soldats y voluntaris del primer de Juliol fins lo 18 d'agost de 1714*».

⁸ Tal com apunta Xavier Mas, el pa i el bagatge se'ls feia arribar a través d'una barca de mitjana que regularment passava de poble en poble a recollir els subministraments i, en el cas de Canet, la càrrega es feia a la platja del Cabaió (entre Canet i Arenys). Veure l'article publicat en aquest mateix número de Sot de l'Aubó.

⁹ Vegeu Xavier Mas i Gibert, *Op. Cit.*

¹⁰ En relació a les fonts locals i, a falta d'actes municipals, els llibres d'òbits de la parròquia de Sant Pere i Sant Pau de Canet recullen la relació de baixes per combats al territori, la majoria canetenques, i la presència de diferents regiments. La documentació, ens informa de diversos combats i escaramusses als voltants de Sant Pol, Canet de Mar i els Arenys, i fins i tot, un encontre naval davant de la costa de Canet. Veure CRUANYES I BECANA, Antoni. «Victimes de l'11 de Setembre de 1714 a Canet i als voltants». *Sot de l'Aubó*, 5 (2003), pp. 25-28. D'altra banda en altres fonts coetànies d'altres municipis hi trobem notícies relacionades amb Canet. Així per exemple, es conserven «letres comunes» o cartes rebudes pel Consell de Cent durant el setge de Barcelona que són un testimoni de primera mà de les activitats militars que es van portar a terme al Maresme (AHCB: 04/1B.X-126 Correspondència).

¹¹ A tall d'exemple, entre la correspondència rebuda pel Consell de Cent de Barcelona, hi ha una carta del 3 de juliol de 1714 d'Esteve de la Cruz on informà de les injustícies que feien els francesos en les poblacions del Maresme, on a Canet havien penjat un patró. També reconeix que els estralls i robatoris comesos per voluntaris sovintegen en els pobles de la marina. (AHCB: 04/1B.X-126 Correspondència Expedient 282).

¹² Es dona el cas que el Consell de Cent de Barcelona va rebre una carta de Francesc Bach de Roda, datada el 22 de maig de 1714, on relatava els combats produïts a Arenys de Mar, Canet de Mar i Caldes d'Estrac per conquerir les torres de guaita d'aquestes poblacions i la intenció d'atacar Mataró. Així informava que unes partides de voluntaris després de conquerir les torres de Canet de Mar i Caldes d'Estrac, pretenien volar-les perquè no tornessin a caure a mans de l'enemic. (AHCB: 04/1B.X-126. Expedient 209)